

Л. С. Нецька,

кандидат юридичних наук, доцент

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7383-3586>

А. Р. Цезар,

здобувачка вищої освіти другого (магістерського) рівня

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ ДЕРЖАВНОГО СЕКТОРА ЕКОНОМІКИ

Національний авіаційний університет

проспект Любомира Гузара, 1, 03680, Київ, Україна

E-mails: netska-1-s@ukr.net, 4740624@stud.nau.edu.ua

Мета: виявлення особливостей господарської діяльності у державному секторі економіки та недоліків її правового регулювання; формування пропозицій щодо вдосконалення законодавства про господарську діяльність у державному секторі економіки. **Методи дослідження:** використано загальні (теоретичні і комплексні) та спеціальні методи дослідження (системно-функціональний, формально-логічний, прогнозування). **Результати:** окреслено особливості правового регулювання господарської діяльності у державному секторі економіки, виявлено прогалини правового регулювання впливу державних органів – суб'єктів організаційно-господарських повноважень на господарську діяльність, проаналізовано негативні наслідки втручання суб'єктів організаційно-господарських повноважень у діяльність державних підприємств, доведено відсутність належних гарантій захисту суб'єктів господарювання державного сектора економіки, зроблено висновок про забюрократизовані процедури планування господарської діяльності, про обмежені можливості державних підприємств самостійно здійснювати господарську діяльність. **Обговорення:** види господарської діяльності у державному секторі економіки та виокремлення серед них пріоритетних для держави, необхідність законодавчого закріплення організаційно-господарських повноважень державних органів, в управлінні яких знаходяться суб'єкти господарювання, особливості господарсько-правової відповідальності у випадках порушень при здійсненні господарської діяльності у державному секторі економіки, правові підходи до розробки політики власності для особливо важливих у галузях економіки України підприємств з метою підвищення ефективності їх господарської діяльності та досягнення поставлених цілей.

Ключові слова: господарська діяльність; державний сектор економіки; суб'єкти господарювання.

Постановка проблеми та її актуальність.

Господарська діяльність у державному секторі економіки пов'язана з виконанням певних функцій держави та задоволенням суспільних потреб, викликаних публічними інтересами. У зв'язку з тривалими економічними, соціальними і політичними трансформаціями в Україні нагріла проблема правового реформування як гос-

подарської діяльності держави, так і суб'єктів, в особі яких держава її здійснює. Вона охоплює низку питань, що потребують вирішення, зокрема, зміни підходів до організації господарської діяльності у державному секторі економіки, прозорості в управлінні нею, виокремлення суті господарської діяльності, чіткого визначення правового статусу суб'єктів її здійснення і пра-

вових форм, майнових гарантій комерційної та некомерційної діяльності, усунення бюрократичних перешкод у господарюванні тощо. Наукові розробки у цій площині наразі є витребуваними.

Аналіз досліджень і публікацій з проблеми. Дослідженню господарської діяльності суб'єктів господарювання приділена увага у працях багатьох науковців. Зокрема її державному регулюванню присвячені роботи В.С. Щербини, В.К. Мамутова, О.М. Вінник, О.М. Гончаренка, С.І. Бевз, В.М. Гайворонського, В.П. Жушмана, О.Х. Юлдашева, О.П. Подцерковного, Г.В. Смолина. Г.М. Будурова проаналізувала використання державного майна у господарській діяльності. Договірне регулювання господарської діяльності розкрито у публікаціях О.А. Беляневич. Предметом наукового інтересу залишаються і види господарської діяльності, про що свідчать праці В.В. Кочіна, В.М. Пашкова, В.П. Бурила та ін. Проте особливості господарської діяльності у державному секторі економіки не знайшли належного відображення у наукових дослідженнях, зокрема через призму виявлення недоліків правового регулювання та пошуку шляхів для якісних законодавчих змін.

Виклад основного матеріалу. Зі змісту ч. 1 ст. 3 Господарського кодексу (ГК) України випливає, що господарською діяльністю є діяльність суб'єктів господарювання у сфері суспільного виробництва, спрямована на виготовлення та реалізацію продукції, виконання робіт чи надання послуг вартісного характеру, що мають цінову визначеність [1]. Така діяльність різноманітна за видами, сферами суспільного виробництва, змістом, метою, інтересами, які виникають та мають бути реалізовані, вимогами до її здійснення, а також за колом суб'єктів, які її здійснюють та які виконують управлінські повноваження тощо [2, с. 57].

Серед суб'єктів господарювання виокремлюються ті, що віднесені до державного сектора економіки, який окремими дослідниками розглядається як особливий засіб економічної форми регулювання господарської діяльності [3]. Як визначено у ч. 2 ст. 22 ГК України, суб'єктами господарювання державного сектора економіки є суб'єкти, що діють на основі лише

державної власності, а також суб'єкти, державна частка у статутному капіталі яких перевищує п'ятдесят відсотків чи становить величину, яка забезпечує державі право вирішального впливу на господарську діяльність цих суб'єктів.

У ст. 8 ГК України передбачено, що держава, органи державної влади та органи місцевого самоврядування не є суб'єктами господарювання.

Суб'єкти господарювання державного сектора економіки діють у різних організаційно-правових формах: підприємств (унітарних і корпоративних), акціонерних товариств, товариств з обмеженою відповідальністю та ін. Їхній правовий статус відрізняється від правового статусу суб'єктів господарювання приватного сектора. Цей фактор суттєво впливає на особливості здійснення ними господарської діяльності. Недарма В.В. Кочин зазначає, що вагомим елементом характеристики господарської діяльності та її видів є суб'єкти господарювання [4, с. 140].

Дослідники зауважують, що переважна більшість державних підприємств відноситься до галузей: електроенергетики, транспорту, хімічної промисловості, машинобудування [5, с. 79]. Окремо варто виділити підприємства авіаційної та космічної галузі, а також сфери оборони.

Господарська діяльність суб'єктів господарювання державного сектора економіки регулюється низкою спеціальних законів і підзаконних актів. Частина підзаконних актів є актами державних органів – суб'єктів організаційно-господарських повноважень, що засвідчує їхній вплив на господарську діяльність.

До суб'єктів господарювання державного сектора економіки в обов'язковому порядку застосовується такий засіб державного регулювання господарської діяльності як державне замовлення, а серед інших – переважно регулювання цін і тарифів, встановлення нормативів та лімітів, дотації, державна допомога, зокрема спеціальні режими оподаткування.

У процесі господарської діяльності здійснюється планування діяльності суб'єктів господарювання державного сектора економіки. Державні комерційні підприємства, казенні підприємства та господарські товариства, у статутному капіталі яких більше 50 відсотків акцій (часток, паїв) належить державі, зобов'язані на кожний

наступний рік складати і виконувати річний фінансовий план відповідно до ст. 75 ГК України.

Фінансовий план державного підприємства підлягає затвердженню до 1 вересня року, що передує плановому для підприємств, які є суб'єктами природних монополій, та підприємств, плановий розрахунковий обсяг чистого прибутку яких перевищує 50 мільйонів гривень, – Кабінетом Міністрів України, а для інших підприємств – органами, до сфери управління яких вони входять.

Порядок складання, затвердження та контролю виконання фінансового плану суб'єкта господарювання державного сектору економіки затверджено наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 02.03.2015 № 205 [6].

Варто сказати, що процедури, пов'язані з плануванням господарської діяльності, залишаються забюрократизованими. Будучи позбавленими майнової та фінансової самостійності, суб'єкти господарювання державного сектору економіки позбавлені можливості гнучко реагувати на ринкові зміни, швидко корегувати плани, впроваджувати власні ініціативи, що необхідно в умовах ринку. Все це негативно впливає на результати господарської діяльності. Думается, що суб'єкти господарювання державного сектору економіки повинні отримати більше самостійності у господарюванні.

Узагальнюючим фінансовим показником результатів господарської діяльності суб'єктів господарювання державного сектору економіки є прибуток. Його частина у передбачених фінансовим планом обсягах зараховується до Державного бюджету України.

Господарська діяльність у державному секторі економіки підлягає аналізу, на підставі якого уповноваженим державним органом приймаються рішення щодо зміни видів господарської діяльності, усунення ризиків і виявлених перешкод, вжиття заходів для подолання збитковості, а також щодо подальшого існування суб'єкта господарювання чи його реорганізації або ліквідації.

Для визначення об'єктивних і суб'єктивних причин збитковості, забезпечення єдності підходів при оцінці фінансово-господарського ста-

ну та ефективності управління суб'єктів державного сектору економіки України центральними і місцевими органами виконавчої влади, які уповноважені здійснювати управління підприємствами державного сектору економіки, застосовується Методика аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств державного сектору економіки [7].

Недоліки і прорахунки під час здійснення господарської діяльності у державному секторі економіки виявляються під час перевірок суб'єктів господарювання Державною аудиторською службою України. Наприклад, в одному з аудиторських звітів за результатами перевірки державного підприємства Управлінням Північного офісу Держаудитслужби у Вінницькій області відображені порушення, вчинені під впливом суб'єкта організаційно-господарських повноважень, в управлінні якого знаходиться підприємство. Зокрема суб'єкт господарювання витратив на благодійну і спонсорську допомогу велику суму коштів, яка спрямована на цілі, не пов'язані з його господарською діяльністю. Суб'єкт організаційно-господарських повноважень, в управлінні якого перебуває підприємство, погодив такі витрати та ще й сам отримав частину благодійної допомоги від підприємства, хоча останнє, володіючи на 50% зношеними основними фондами, могло б залучити їх для оновлення своєї майнової бази або на інші потреби. У той же час наявні у державного підприємства земельні ділянки на праві постійного користування залишилися без правовстановлюючих документів через брак коштів на їх оформлення [8].

Окремо варто сказати, що законодавчо встановлені вимоги до господарської діяльності у державному секторі економіки. Наприклад, відповідно ч. 2 ст. 414 ГК України у Збройних Силах України може здійснюватися лише некомерційна (неприбуткова) господарська діяльність. У ч. 3 ст. 414 ГК України визначено, що господарська діяльність у Збройних Силах України – це специфічна діяльність військових частин, закладів, установ та організацій Збройних Сил України, пов'язана із забезпеченням їх повсякденної життєдіяльності, що передбачає ведення підсобного господарства, виробництво

продукції, виконання робіт і надання послуг, передачу в оренду рухомого та нерухомого військового майна (за винятком озброєння, боєприпасів, бойової та спеціальної техніки) у межах і в порядку, визначених законом.

Певні особливості для здійснення діяльності у сфері оренди державного майна передбачено нормою ч. 2 ст. 288 ГК України, якою зокрема заборонено передавати в суборенду єдині майнові комплекси.

Потрібно зауважити, що законодавчо визначені види господарської діяльності, яку дозволяється здійснювати виключно державним підприємствам чи іншим суб'єктам, створеним на основі державної власності. Відповідно до ч. 2 ст. 4 Закону України «Про підприємництво» діяльність, пов'язана з охороною окремих особливо важливих об'єктів права державної власності, перелік яких визначається у встановленому Кабінетом Міністрів України порядку, а також діяльність, пов'язана з проведенням криміналістичних, судово-медичних, судово-психіатричних експертиз, може здійснюватися виключно державними підприємствами та організаціями [9]. Класичним прикладом слугують казенні підприємства, що охоплюють таку діяльність.

Казенне підприємство здійснює господарську діяльність відповідно до виробничих завдань органу, до сфери управління якого входить. Воно самостійно організовує виробництво продукції (робіт, послуг) і реалізує її за цінами (тарифами), що визначаються в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, якщо інше не передбачено законом. Воно відповідає за своїми зобов'язаннями лише коштами, що перебувають у його розпорядженні. У разі недостатності зазначених коштів держава, в особі органу, до сфери управління якого входить підприємство, несе повну субсидіарну відповідальність за зобов'язаннями казенного підприємства.

Як визначено у ч. 2 ст. 52 Господарського кодексу України, некомерційна господарська діяльність здійснюється суб'єктами господарювання державного або комунального секторів економіки у галузях (видах діяльності), в яких відповідно до ст. 12 цього Кодексу забороняєть-

ся підприємництво, на основі рішення відповідного органу державної влади чи органу місцевого самоврядування. Господарська діяльність державного некомерційного підприємства завжди спрямована на досягнення соціальних та інших результатів. Такі підприємства функціонують у сфері охорони здоров'я, соціальній та / або гуманітарній сферах без мети одержання прибутку.

І державні некомерційні підприємства, і державні комерційні підприємства зобов'язані приймати та виконувати доведені у встановленому законодавством порядку державні замовлення, враховувати їх при формуванні виробничої програми, визначенні перспектив свого економічного і соціального розвитку та виборі контрагентів, що передбачено у ч. 1 ст. 75, у ч. 1 ст. 75-2 ГК України.

Державні підприємства, їх дочірні підприємства, а також підприємства, господарські товариства, у статутному капіталі яких 50 і більше відсотків належить державному підприємству, об'єднання таких підприємств, у разі здійснення ними закупівель за умови, що вартість предмета закупівлі дорівнює або перевищує межі, визначені ч. 1 ст. 2 Закону України «Про публічні закупівлі», оприлюднюють на веб-порталі Уповноваженого органу, визначеного Законом України «Про публічні закупівлі», звіт про укладення договору про закупівлю товарів, робіт і послуг за кошти підприємств та інформацію про зміну його істотних умов не пізніше ніж через сім днів з дня укладення договору про закупівлю або внесення змін до нього [10].

Державне унітарне підприємство оприлюднює інформацію про свою діяльність, крім випадків, встановлених законом, шляхом розміщення її на власній веб-сторінці (веб-сайті) або на офіційному веб-сайті суб'єкта управління об'єктами державної власності, що здійснює функції з управління підприємством, у строки та в порядку, визначені Кабінетом Міністрів України. Зокрема висвітлюються відомості про договори, учасником яких є державне унітарне підприємство, інформація про які підлягає оприлюдненню відповідно до Закону України «Про відкритість використання публічних коштів»; про операції та зобов'язання держав-

ного унітарного підприємства з державним та / або місцевим бюджетом, державними та / або місцевими установами, підприємствами та організаціями, включаючи договірні зобов'язання державного унітарного підприємства (фінансові та нефінансові), що виникають у результаті державно-приватного партнерства [11].

Як встановлено нормами ст.ст. 73-1, 73-2 ГК України, усі значні господарські зобов'язання, а також господарські зобов'язання, щодо вчинення яких є заінтересованість, потребують погодження чи схвалення для державного унітарного підприємства його наглядовою радою або, у випадках, передбачених законом, органом, до сфери управління якого воно відноситься. Нагадаємо, що до значних господарських зобов'язань відносяться ті, у яких ринкова вартість майна, робіт, послуг, що є їх предметом, становить 10 і більше відсотків вартості активів державного унітарного підприємства, за даними останньої річної фінансової звітності.

Аналізуючи спільну діяльність, необхідно зауважити, що запроваджено єдині підходи до її здійснення за участю суб'єктів господарювання державного сектора економіки.

ГК України та Законом України «Про управління об'єктами державної власності» визначено основні вимоги щодо майна, яке вноситься державними суб'єктами господарювання у спільну діяльність, зокрема встановлено, що розмір державної частки має становити не менш як 50% спільного майна учасників, вартість майна визначається на підставі незалежної оцінки, що відповідає ринковій вартості, а також, що майно, яке належить до основних фондів підприємств державної власності, що не підлягають приватизації, не може бути вкладом у спільну діяльність [12].

Постановою Кабінету Міністрів України від 11.04.2012 № 296 затверджено Порядок укладення державними підприємствами, установами, організаціями, а також господарськими товариствами, у статутному капіталі яких частка держави перевищує 50 відсотків, договорів про спільну діяльність, договорів комісії, доручення та управління майном [13]. На нашу думку, він надто ускладнений. Передбачена Порядком процедура укладення договору передбачає по-

годження Мінекономіки, Мінфіном, Фондом державного майна та Мін'юстом відповідного проекту рішення Кабінету Міністрів України. Запроваджено і шоквартальне подання Мінекономрозвитку інформації щодо виконання зазначених договорів [14].

Як передбачено в абз. 2 ч. 3 ст. 22 ГК України, суб'єкти управління у державному секторі економіки можуть приймати рішення, необхідні для підготовки до реалізації та здійснення державно-приватного партнерства (концесії), які є обов'язковими до виконання підприємствами, установами, організаціями, що перебувають у сфері їх управління.

ГК України, на жаль, не розкриває змісту організаційно-господарських відносин, що сприймається як законодавча прогалина. У науковій літературі застерігається, що легальне визначення цих відносин (ч. 6 ст. 3 ГК України) ґрунтується на категоріях «організація» та «управління» господарською діяльністю [15, с. 37], але кодифікованим актом вони теж не визначаються. Наразі питання надважливе, адже перш за все йдеться про межі втручання суб'єкта організаційно-господарських повноважень у процес управління господарською діяльністю чи його участі в управлінні нею. Можна погодитись із зауваженням С.І. Бевз, що управління господарською діяльністю (в межах організаційно-господарських відносин) обмежується процесами здійснення і організації господарської діяльності [16]. Проте навіть таке розуміння управління не знімає питання про вплив суб'єкта організаційно-господарських повноважень на господарську діяльність у державному секторі економіки.

Для цілей даного дослідження проблемою вважаємо відсутність законодавчо встановлених меж втручання державних органів у господарську діяльність підпорядкованих їм суб'єктів господарювання державного сектора економіки.

За загальним правилом повноваження суб'єктів управління у державному секторі економіки – Кабінету Міністрів України, міністерств, інших органів влади та організацій щодо суб'єктів господарювання визначаються законом, але чинне законодавство схематично окреслює коло повноважень зазначених державних

органів, що дозволяє їм на свій розсуд тлумачити досить узагальнено сформульовані норми та призводить до необґрунтованого розширення організаційно-господарських повноважень і як наслідок до втручання у господарську діяльність.

За даними Державної аудиторської служби України за 2021 рік на підставі наказів Державного агентства лісових ресурсів України «Про безоплатну передачу матеріальних цінностей» комерційне ДП «Жмеринське лісове господарство» було зобов'язане безоплатно передати ДП «Марганецьке лісове господарство» і ДП «Верхньодніпровське лісове господарство» лісову продукцію – пиловник ясена та оргтехніку на суму 236023,94 грн., що свідчить про упущену вигоду та створило ризик втрати доходів. ДАС України визначила зазначені накази Державного агентства лісових ресурсів України як «недосконалі внутрішньо-розпорядчі документи» [17]. На нашу думку, подібне втручання суб'єкта організаційно-господарських повноважень у господарську діяльність підприємства, віднесеного до його сфери управління, має всі ознаки правопорушення, за вчинення якого мало б понести відповідальність. Подібні факти також свідчать про слабкий захист прав державного підприємства як суб'єкта господарювання, про його несамотійність у здійсненні господарської діяльності та надмірний контроль суб'єкта організаційно-господарських повноважень. Доцільно звернути увагу і на регулятивний підхід, застосований у Законі України «Про управління об'єктами державної власності», відповідно до якого суб'єкт господарювання, підпорядкований уповноваженому державному органу управління об'єктами державної власності, фактично прирівнюється до об'єкта державної власності, тобто до майна. Відтак модель управління господарською діяльністю суб'єктів господарювання державного сектора економіки суперечить ринковим засадам, приховує корупційні ризики і нівелює будь-яку відповідальність та не сприяє ефективному господарюванню.

Неможливо оминати увагою особливості штрафної господарсько-правової відповідальності у випадках порушень при здійсненні госпо-

дарської діяльності у державному секторі економіки [18]. За умови порушення господарського зобов'язання, в якому стороною є суб'єкт господарювання державного сектора економіки або коли порушення пов'язане з виконанням державного контракту, або виконання зобов'язання фінансується за рахунок Державного бюджету України чи за рахунок державного кредиту, штрафні санкції застосовуються, якщо інше не передбачено законом чи договором, у визначених нормою ч. 2 ст. 231 ГК України розмірах. Зокрема за порушення умов зобов'язання щодо якості (комплектності) товарів (робіт, послуг) стягується штраф у розмірі двадцяти відсотків вартості неякісних (некомплектних) товарів (робіт, послуг); за порушення строків виконання зобов'язання стягується пеня у розмірі 0,1 відсотка вартості товарів (робіт, послуг), з яких допущено прострочення виконання за кожний день прострочення, а за прострочення понад тридцять днів додатково стягується штраф у розмірі семи відсотків вказаної вартості.

У зв'язку із збитковістю суб'єктів господарювання, незадовільним рівнем прозорості їх діяльності та управління, неефективністю корпоративного управління, втратою конкурентоспроможності Мінекономіки України розробило концепцію реформування сфери управління суб'єктами господарювання державного сектора економіки. Її реалізація сприятиме визначенню, які державні підприємства в довгостроковому періоді повинні залишитись у державній власності, а які бути переданими в концесію, приватизованими або ж ліквідованими. Вважаємо, що це позитивно вплине на господарську діяльність та виокремлення пріоритетних для держави її видів.

В Основних засадах впровадження політики власності щодо суб'єктів господарювання державного сектора економіки зазначено, що в Україні існує понад 80 суб'єктів управління об'єктами державної власності (тобто суб'єктів організаційно-господарських повноважень). Суб'єктам управління підпорядковано понад 3500 суб'єктів господарювання державного сектора економіки різної організаційно-правової форми, більшість з яких не здійснюють госпо-

дарську діяльність [19]. Вище зазначеними Основними засадами зобов'язано суб'єктів управління затверджувати окремі політики власності для особливо важливих у галузях економіки України підприємств.

Особливо важливим для економіки України підприємством вважається підприємство, вартість активів якого на момент прийняття рішення про затвердження окремої політики власності за даними останньої фінансової звітності перевищує 2 млрд. гривень або річний розмір чистого доходу якого перевищує 1,5 млрд. гривень.

Очікується, що особливо важливі для економіки України підприємства мають бути перетворені з державних унітарних підприємств в акціонерні товариства, 100% акцій яких належить державі.

Політики власності для суб'єктів господарювання державного сектора економіки мають розроблятися відповідно до законодавства та з урахуванням положень і принципів, визначених в Основних засадах. Зокрема повинні бути дотримані принципи: винятковості державної власності; визначення чітких цілей діяльності суб'єктами господарювання; паритетності в регулюванні державними та приватними компаніями, крім діяльності, пов'язаної із досягненням некомерційних цілей; розмежування функцій власника і регулятора; професійності в управлінні суб'єктами господарювання; функціонування при дотриманні транспарентності; соціальної відповідальності суб'єктів господарювання.

Висновки. Отже, господарська діяльність суб'єктів господарювання державного сектора економіки потребує вдосконалення правових підходів до управління нею, зокрема чіткого визначення меж впливу на неї державних органів – суб'єктів організаційно-господарських повноважень, розширення повноважень керівників державних підприємств за умови забезпечення прозорості їх діяльності та чіткого унормування їх правового статусу і відповідальності, усунення бюрократичних процедур з метою спрощення прийняття рішень у сфері господарювання, законодавчого закріплення організаційно-правових форм суб'єктів господарювання для

здійснення тих видів господарської діяльності, які пов'язані з виконанням функцій держави, визначення пріоритетних для держави видів господарської діяльності.

Література

1. Господарський кодекс України від 16 січ. 2003 р. № 436-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 18, № 19-20, № 21-22. Ст. 144.

2. Мілаш В.С. Господарське право. Курс лекцій: у 2 ч. Харків: Право, 2008. Ч. 1. 496 с.

3. Бойчук Р.П. Інституційні засади державного регулювання господарської діяльності в Україні. URL: https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2020/16.11.2020/16.11.2020_3.pdf (дата звернення: 02.02.2022).

4. Кочин В.В. Види господарської діяльності юридичних осіб: проблеми теорії та практики. *Наукові праці Національного авіаційного університету. Серія: Юридичний вісник «Повітряне і космічне право»*. Київ: НАУ, 2016. № 1(38). С. 139-144. DOI: <https://doi.org/10.18372/2307-9061.38.10042>

5. Петришина Н.В. Державні підприємства України: проблеми функціонування та шляхи їх вирішення. *Економіка і право*. 2015. Вип. 30. С. 73-79.

6. Про затвердження Порядку складання, затвердження та контролю виконання фінансового плану суб'єкта господарювання державного сектора економіки: наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 02 бер. 2015 р. № 205. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0300-15#Text>

7. Про затвердження Методики аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств державного сектора економіки: наказ Міністерства фінансів України від 14 лют. 2006 р. № 170. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0332-06#Text>

8. Аудиторський звіт від 29 бер. 2019 р. № 07-33/4. URL: https://dasu.gov.ua/attachments/audit-reports/2019/4b97297a-c897-4c0c-a265-fde2c350cb3b_document.pdf (дата звернення: 02.02.2022).

9. Про підприємництво: Закон України від 07 лют. 1991 р. № 698-XII. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1991. № 14. Ст. 168.

10. Про публічні закупівлі: Закон України від 25 груд. 2015 р. № 922-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 9. Ст. 89.

11. Про відкритість використання публічних коштів: Закон України від 11 лют. 2015 р. № 183-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 16. Ст. 109.

12. Про управління об'єктами державної власності: Закон України від 21 вер. 2006 р. № 185-V. *Відомості Верховної Ради України*. 2006. № 46. Ст. 456.

13. Про затвердження Порядку укладення державними підприємствами, установами, організаціями, а також господарськими товариствами, у статутному капіталі яких частка держави перевищує 50 відсотків, договорів про спільну діяльність, договорів комісії, доручення та управління майном: постанова Кабінету Міністрів України від 11 квіт. 2012 р. № 296. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/296-2012-n#Text>

14. Деякі питання виконання державними підприємствами, установами, організаціями, а також господарськими товариствами, у статутному капіталі яких частка держави перевищує 50 відсотків, договорів про спільну діяльність, договорів комісії, доручення та управління майном: наказ Мінекономрозвитку від 19 лист. 2012 р. № 1307. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z2063-12#Text>

15. Віхров О.П. Організаційно-господарські правовідносини: монографія. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2008. 512 с.

16. Бевз С.І. Співвідношення понять «господарсько-організаційні відносини» та «державне регулювання господарської діяльності». *Вісник НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право*. Вип. 3/4. 2015. С. 133-137.

17. Аудиторський звіт від 30 вер. 2021 р. № 07-33/02. URL: https://dasu.gov.ua/attachments/a05973ac-2004-4d1d-bf21-72163fe41c02_Аудиторський_звіт_ДП_Жмеринське_ЛГ.pdf.pdf (дата звернення 02.02.2022).

18. Мілімко Л.В. Господарсько-правова відповідальність: ознаки, процедура застосування. *Наукові праці Національного авіаційного університету. Серія: Юридичний вісник «Повітряне і космічне право»*. Київ: НАУ, 2016. № 1(38).

С. 145-149. DOI: <https://doi.org/10.18372/2307-9061.38.10043>

19. Основні засади впровадження політики власності щодо суб'єктів господарювання державного сектору економіки. URL: <https://me.gov.ua/Documents/MoreDetails?lang=uk-UA&id=f9b47f2c-50ae-41b3-abea-117ff9c4fab8&title=PrezentatsiiniMateriali> (дата звернення 02.02.2022).

References

1. Gospodars'kyj kodeks Ukrai'ny vid 16 sich. 2003 r. № 436-IV. *Vidomosti Verhovnoi' Rady Ukrai'ny*. 2003. № 18, № 19-20, № 21-22. St. 144.

2. Milash V.S. *Gospodars'ke pravo. Kurs lekcij: u 2 ch.* Harkiv: Pravo, 2008. Ch. 1. 496 s.

3. Bojchuk R.P. *Instytucijni zasady derzhavnogo reguljuvannja gospodars'koi' dijaj'nosti v Ukrai'ni*. URL: https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2020/16.11.2020/16.11.2020_3.pdf (data zvernennja: 02.02.2022).

4. Kochyn V.V. *Vydy gospodars'koi' dijaj'nosti jurydychnyh osib: problemy teorii' ta praktyky. Naukovi praci Nacional'nogo aviacijnogo univer-sytetu. Serija: Jurydychnyj visnyk «Povitryane i kosmichne pravo»*. Kyi'v: NAU, 2016. № 1(38). S. 139-144. DOI: <https://doi.org/10.18372/2307-9061.38.10042>

5. Petryshyna N.V. *Derzhavni pidprijemstva Ukrai'ny: problemy funkcionuvannja ta shljahy i' h vyrishennja. Ekonomika i pravo*. 2015. Vyp. 30. S. 73-79.

6. *Pro zatverdzhennja Porjadku skladannja, zatverdzhennja ta kontrolju vykonannja finansovogo planu sub'jekta gospodarjuvannja derzhavnogo sektoru ekonomiky: nakaz Ministerstva ekonomichnogo rozvytku i torgivli Ukrai'ny vid 02 ber. 2015 r. № 205*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0300-15#Text>

7. *Pro zatverdzhennja Metodyky analizu finansovo-gospodars'koi' dijaj'nosti pidprijemstv derzhavnogo sektoru ekonomiky: nakaz Ministerstva finansiv Ukrai'ny vid 14 ljut. 2006 r. № 170*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0332-06#Text>

8. *Audytors'kyj zvit vid 29 ber. 2019 r. № 07-33/4*. URL: <https://dasu.gov.ua/attachments/audit-reports/2019/4b97297a-c897-4c0c-a265->

fde2c350cb3b_ document.pdf (data zvernennja: 02.02.2022).

9. Pro pidpryjemnyctvo: Zakon Ukrainy vid 07 ljut. 1991 r. № 698-XII. *Vidomosti Verhovnoi' Rady URSR*. 1991. № 14. St. 168.

10. Pro publichni zakupivli: Zakon Ukrainy vid 25 grud. 2015 r. № 922-VIII. *Vidomosti Verhovnoi' Rady Ukrainy*. 2016. № 9. St. 89.

11. Pro vidkrytist' vykorystannja publichnyh koshtiv: Zakon Ukrainy vid 11 ljut. 2015 r. № 183-VIII. *Vidomosti Verhovnoi' Rady Ukrainy*. 2015. № 16. St. 109.

12. Pro upravlinnja ob'jektamy derzhavnoi' vlasnosti: Zakon Ukrainy vid 21 ver. 2006 r. № 185-V. *Vidomosti Verhovnoi' Rady Ukrainy*. 2006. № 46. St. 456.

13. Pro zatverdzhennja Porjadku ukladennja derzhavnymy pidpryjemstvamy, ustanovamy, organizacijamy, a takozh gospodars'kymy tovarystvamy, u statutnomu kapitali jakyh chastka derzhavy perevyshhuje 50 vidsotkiv, dogovoriv pro spil'nu dijal'nist', dogovoriv komisii', doruchennja ta upravlinnja majnom: postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 11 kvit. 2012 r. № 296. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/296-2012-n#Text>

14. Dejaki pytannja vykonannja derzhavnymy pidpryjemstvamy, ustanovamy, organizacijamy, a takozh gospodars'kymy tovarystvamy, u statutnomu kapitali jakyh chastka derzhavy perevyshhuje 50 vidsotkiv, dogovoriv pro spil'nu

dijal'nist', dogovoriv komisii', doruchennja ta upravlinnja majnom: nakaz Minekonomrozvytku vid 19 lyst. 2012 r. № 1307. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z2063-12#Text>

15. Vihrov O.P. Organizacijno-gospodars'ki pravovidnosyny: monografija. Kyi'v: Vydavnychyj Dim «Slovo», 2008. 512 s.

16. Bevz S.I. Spivvidnoshennja ponjat' «gospodars'ko-organizacijni vidnosyny» ta «derzhavne reguljuvannja gospodars'koi' dijal'nosti». *Visnyk NTUU «KPI». Politologija. Sociologija. Pravo*. Vyp. 3/4. 2015. S. 133-137.

17. Audytors'kyj zvit vid 30 ver. 2021 r. № 07-33/02. URL: https://dasu.gov.ua/attachments/a05973ac-2004-4d1d-bf21-72163fe41c02_Audytors'kyj_zvit_DP_Zhmeryns'ke_LG.pdf.pdf (data zvernennja 02.02.2022).

18. Milimko L.V. Gospodars'ko-pravova vidpovidal'nist': oznaky, procedura zastosuvannja. *Naukovi praci Nacional'nogo aviacijnogo universytetu. Serija: Jurydychnyj visnyk «Povitryane i kosmichne pravo»*. Kyi'v: NAU, 2016. № 1(38). S. 145-149. DOI: <https://doi.org/10.18372/2307-9061.38.10043>

19. Osnovni zasady vprovadzhennja polityky vlasnosti shhodo sub'ektiv gospodarjuvannja derzhavnogo sektoru ekonomiky. URL: <https://me.gov.ua/Documents/MoreDetails?lang=uk-UA&id=f9b47f2c-50ae-41b3-abea-117ff9c4fab8&title=PrezentatsiiniMateriali> (data zvernennja 02.02.2022).

Liubov Netska, Anna Tsezar

FEATURES OF LEGAL REGULATION OF ECONOMIC ACTIVITY OF ECONOMIC ENTITIES OF THE PUBLIC SECTOR OF THE ECONOMY

National Aviation University
Liubomyra Huzara Avenue, 1, 03680, Kyiv, Ukraine
E-mails: netska-1-s@ukr.net, 4740624@stud.nau.edu.ua

Goal: identifying the features of economic activity in the public sector of the economy and the shortcomings of its legal regulation; formation of proposals for improving the legislation on economic activity in the public sector of the economy. **Research methods:** general (theoretical and complex) and special research methods (system-functional, formal-logical, forecasting) have been utilized. **Results:** features of legal regulation of economic activity in the public sector of the economy are outlined, gaps in the legal regulation of the influence of state bodies - subjects of organizational and economic powers on economic activity, the negative consequences of the interference of subjects of organizational and economic powers in the activities of state corporations are analyzed, the lack of proper guarantees for the protection of public sector entities has been proven, conclusions were drawn about the bureaucratized procedures of business planning, on the limited opportunities of state corporations to carry out economic activities independently. **Discussion:** types of economic activity in the public sector of the economy and highlighting among them the priorities for the state, the need for legislative consolidation of organizational and economic powers of state bodies in the management of which are business entities, improving the organizational and legal status of entities engaged in economic activities in the public sector of the economy, features of economic and legal liability in cases of violations in the implementation of economic activities in the public sector of the economy, legal approaches to the development of ownership policy for especially important enterprises in the economy of Ukraine in order to increase the efficiency of their economic activities and achieve the goals.

Key words: economic activity; public sector of the economy; business entities.

Стаття надійшла до редакції 04.02.2022